

TISKOVÁ ZPRÁVA ze dne 8. 12. 2020

NAD SLUNCE KRÁSNĚJŠÍ

Plzeňská madona a krásný sloh

27. 11. 2020 – 28. 3. 2021

Západočeská galerie v Plzni, výstavní síň Masné krámy, Pražská 18

Spolupráce: Západočeská galerie v Plzni – Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy

Autoři výstavy: Petr Jindra a Michaela Ottová

Odborná spolupráce: Jan Klípa, Aleš Mudra

Asistent výstavy: Petr Jindra, Markéta Bašťová

Texty: Petr Jindra, Michaela Ottová, Jan Klípa, Aleš Mudra

Architektonické řešení: Zbyněk Baladrán

Grafické řešení: Jan Dienstbier, Martin Bušek

Plzeňská madona je po staletí nejuctívanějším uměleckým dílem v Plzni. Výstava *Nad slunce krásnější. Plzeňská madona a krásný sloh* ji představuje v širokých náboženských a kulturněhistorických souvislostech jako prototyp madon krásného slohu, který vznikl v prostředí pražské katedrální hutě Petra Parléře v úzkém provázání s náboženskou, politickou a kulturní situací závěru vlády Karla IV. a počátku vlády Václava IV.

Výstava evropského významu, která představuje nejzávažnější středověká díla nacházející se na českém území i díla ze zahraničí, potrvá v Masných krámech do 28. března 2021. Záštitu nad výstavou převzali Ilona Mauritzová, hejtmanka Plzeňského kraje, Martin Baxa, primátor města Plzně, Tomáš Holub, biskup plzeňský, a Česká biskupská konference.

Madona plzeňská byla v Praze objednána k roku 1384 německými rytíři, správci farního kostela sv. Bartoloměje v Plzni, patrně v souvislosti s ukončením významné etapy přestavby chóru kostela. Záhy po svém vzniku se stala inspirací pro varianty, repliky či devoční kopie, vytvářené od počátku 15. století. Již po husitských válkách byla považována za palladium města Plzně. Její kult se intenzivně rozvinul v baroku a pokračoval po celé 19. století až do čtyřicátých let 20. století. Dnes je opět obnovován. *Madona plzeňská* je hlavní patronkou Plzeňské diecéze a ochránkyní města Plzně.

Několikaletá badatelská práce k tématu výstavy a jejímu katalogu probíhala ve spolupráci s Ústavem dějin křesťanského umění KTF UK a odbornými pracovníky předních odborných pracovišť v České republice; podíleli se na ní i odborníci ze zahraničních institucí (např. Bavorské národní muzeum v Mnichově). Výstavní a badatelský záměr iniciovala možnost prezentace sochy *Plzeňské madony* v souvislosti s obnovou interiéru katedrály sv. Bartoloměje. Díky pochopení a vstřícnosti Biskupství plzeňského se tento záměr podařilo realizovat. Vzácná socha požívající po staletí kultické úcty bude na výstavě prezentována po časově omezenou dobu, po zbývajícím čas ji v expozici zastoupí kopie *Plzeňské madony* ze sbírek Západočeské galerie v Plzni.

Architektonického řešení výstavy se ujal Zbyněk Baladrán, který připravil jednotné barevně i tvarově nerušivé prostředí pro sochy Madon, jež k nám doputovaly z různých kostelů a muzeí Čech a střední Evropy (Mnichov, Zhořelec, Míšeň).

Koncepce výstavy je řešena po tematických oddílech, přičemž *Plzeňská madona* tvoří spolu s vrcholnými středověkými díly srdce výstavy v oddílu nazvaném *V blízkosti posvátného*. K němu se váže oddíl *Umělecká kultura v kostele sv. Bartoloměje* a oddíl *Formování a podoba krásného slohu*. Další oddíly

představují *Repliky Plzeňské madony a důvody jejich vzniku v 15. století* a *Kult Plzeňské madony v novověku a moderních dějinách*. Vztahy mezi jednotlivými díly v každém oddíle zdůrazňují především významové souvislosti.

Galerie se proměnila v chrám – úcta k madoně znovu ožívá

Řada soch – typových replik a variant *Plzeňské madony* včetně monumentální *Madony z františkánského kostela v Plzni* působí mimořádně sugestivně – vedle svého teologického, liturgického a devočního významu otevírá rovněž prastaré téma úcty k mateřské síle přesahující v dějinách lidské kultury křesťanský kult, který tento starý význam přetvořil a dal mu mimořádný lidský rozměr. Mezi nejvýznamnější exponáty, jejichž zapůjčení je zcela jedinečné, patří vedle *Plzeňské madony Madona svatovítská, Madona březnická, Svatovítský veraikon, Sv. Petr ze Slivice, Monstrance z Chebu* a řada dalších děl, která v Plzni nikdy nebyla k vidění.

„*Titul výstavy Nad slunce krásnější vyjadřuje vysoké estetické kvality Madony plzeňské a vyzdvihuje její význam: hříchem neposkrvněná Matka Boží, královna nebes, byla od středověku charakterizována jako sole pulchriora – krásnější než slunce,*“ dodává spoluautorka výstavy Michaela Ottová.

Západočeská galerie v Plzni a Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy vydaly stejnojmennou publikaci k výstavě, sloužící jako odborný a současně široké veřejnosti srozumitelný průvodce výstavou, a připravují vydání velkého odborného katalogu.

Západočeská galerie v Plzni děkuje těmto zapůjčitelům:

Arcibiskupství pražské (Metropolitní kapitula u sv. Víta v Praze; ŘKF u katedrály sv. Víta, Václava a Vojtěcha, Praha-Hradčany; ŘKF Unhošť); Archiv města Plzně; Bayerisches Nationalmuseum, München; Benediktinské arcidiecéze Břevnov; Biskupství brněnské (ŘKF Netin); Biskupství českobudějovické (ŘKF Bělčice, ŘKF Deštná, ŘKF Hroby); Biskupství litoměřické (ŘKF Chomutov, ŘKF Horní Police, ŘKF Libochovice, ŘKF Raspenava, ŘKF Těchlovice); Biskupství plzeňské (ŘKF Cheb, ŘKF Kralovice, ŘKF Plzeň u katedrály sv. Bartoloměje, ŘKF Sokolov, ŘKF Švihov); Dům historie Přešticka; Klášter dominikánů Plzeň; Kulturhistorisches Museum Görlitz; Moravská galerie v Brně; Muzeum středního Pootaví Strakonice; Muzeum umění Olomouc; Národní galerie v Praze; Národní knihovna; Národní muzeum; Národní památkový ústav, UPS v Českých Budějovicích; Národní památkový ústav, UPS v Kroměříži; Oblastní muzeum v Chomutově; Oblastní muzeum v Litoměřicích; Provincie řádu minoritů v České republice; Regionální muzeum v Českém Krumlově; Regionální muzeum v Kolíně; Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích; Správa Pražského hradu; Stadtmuseum Meisen; Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje; Uměleckoprůmyslové museum v Praze; Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě; Západočeské muzeum v Plzni Na výstavě jsou zastoupena rovněž díla ze Západočeské galerie v Plzni.

DOPROVODNÝ PROGRAM:

Doprovodné programy budou realizovány dle vývoje opatření vlády ČR. Pro aktuální informace o konaných programech sledujte náš web www.zpc-galerie.cz.

Komentované prohlídky

Výstavou provází autoři Petr Jindra a Michaela Ottová.

Přednášky

Plzeňská madona a repliky jejího typu v 15. století

doc. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D., Ústav dějin křesťanského umění KTF UK

Krásný sloh v deskové malbě

PhDr. Jan Klípa, Ph.D., Ústav dějin umění, Akademie věd ČR

Barokní kult Plzeňské madony

PhDr. Irena Bukačová, ředitelka Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici

Plzeňská madona v lokálních souvislostech (14.–15. století)

Mgr. Petr Jindra, Západočeská galerie v Plzni

Mariánský sloup v Plzni

PhDr. Viktor Kovařík, Národní památkový ústav, ÚOP Plzeň

Tvůrčí dílny

Druhý život Plzeňské madony – workshop pro děti a mládež

Plzeňská madona a krásný sloh – galerijní animace pro školy

Nad slunce krásnější – tvůrčí dílna pro rodiče a děti

Informace o edukačních programech: [Patricie Císlerová, edukace@zpc-galerie.cz](mailto:patricie.cislerova@zpc-galerie.cz), 377 908 536

Západočeská galerie v Plzni, výstavní síň Masné krámy, Pražská 18, Plzeň

Web: www.zpc-galerie.cz

Twitter: [zpcgalerie](https://twitter.com/zpcgalerie)

Facebook: [zapadoceska.galerie](https://www.facebook.com/zapadoceska.galerie)

Instagram: [zapadoceska.galerie](https://www.instagram.com/zapadoceska.galerie)

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Kontakt pro média: Mgr. Gabriela Darebná, Public Relations, M: 770 128 262, darebna@zpc-galerie.cz